

Lausunto koskien:

KAA 4/2023 vp Sähkön hinta kuriin

8.2.2024

Iivo Vehviläinen

Aalto yliopisto, taloustieteen laitos ja Helsinki GSE

Yhteenveto (15.3.2022)

1. Sähkömarkkinat suunniteltu normaalioloihin
2. Venäjän sodalla arvaamattomia vaikutuksia
3. Tarvitaan mekanismi kriisiajan sähkömarkkinan hallintaan
4. Tarve suojata kuluttajia, ei tuottajien voittoja

Toteuma

Euroopassa käytettiin arviolta 650 miljardia euroa energiakriisin oireiden hoitoon erilaisina tukina

Rahat päätyivät energiantuottajille

Sähkömarkkinasta

1. Tasapainottaa kulutuksen ja tuotannon
2. Markkinahinnat kuvastavat tavarahan arvoa
 - Kannustimet investoinneille
 - Kannustimet uusien teknologioiden kehittämislle

Perusteita alemmalle hintakatolle

1. Venäjän hyökkäyksen laukaisema energiakriisi
 - Yllättävä tuotantopuolen shokki: sähkömarkkinaa autettava tehokkaan allokaation löytämiseksi
 - Sopiva työkalu: alennettu hintakatto
2. Markkinavoima
 - Tiukoissa markkinatilanteissa liian suurten toimijoiden etuna on ylläpitää korkeita hintoja
 - Sopiva työkalu: alennettu hintakatto
 - Hintakaton vaikutukset tuotantoinvestointeihin epäselviä

Johtopäätöksiä

1. Eurooppalaisen sähkömarkkinamallin uudistus luo edellytyksiä kuluttajien suojaamiseen ja kansallisten intressien edistämiseen
2. Energia- ja ilmastopoliittinen päätöksenteko Suomessa ja osin myös laajemmin Euroopassa on epäonnistunut tieteellisen tiedon hyödyntämisessä
3. Tarve vahvistaa yhteiskunnan kokonaisedun riippumatonta arviointia ja päätöksenteon tukea

Talousvaliokunta 9.3.2023

"Talousvaliokunta korostaa, että energiakriisiin vastattaessa valmistelussa on hyödynnettävä laajasti ajantasaista tutkimustietoa ja tutkijoiden tekemiä aloitteita sekä kokemuksia muista Euroopan maista"